

Ministarstvo
finansija

Adresa: ul. Stanka Dragojevića 2,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 242 835
fax: +382 20 224 450
www.mif.gov.me

Br: 05-02-402/26-8490/2

Podgorica, 10.03.2026.godine

**Za: MINISTARSTVO ODBRANE, Jovana Tomaševića 29, Podgorica
gospodinu, Draganu Krapoviću, ministru**

Veza: Vaš akt br. 05021-806/26-2047/2 od 09.03.2026. godine

Predmet: Mišljenje na Predlog tehničkog aranžmana između Ministarstva odbrane Republike Albanije i Ministarstva odbrane Republike Hrvatske i Ministarstvan nacionalne odbrane Republike Grčke i Ministarstva odbrane Republike Italije i Ministarstva odbrane Crne Gore i Ministarstva odbrane Republike Slovenije u pogledu razvoja "Adrion inicijative"

Poštovani gospodine Krapoviću,

Povodom Predloga tehničkog aranžmana između Ministarstva odbrane Republike Albanije i Ministarstva odbrane Republike Hrvatske i Ministarstvan nacionalne odbrane Republike Grčke i Ministarstva odbrane Republike Italije i Ministarstva odbrane Crne Gore i Ministarstva odbrane Republike Slovenije u pogledu razvoja "Adrion inicijative", Ministarstvo finansija daje sljedeće

MIŠLJENJE

Na tekst Predloga tehničkog aranžmana i pripremljeni Izvještaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta uticaja na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Uvidom u dostavljeni akt, utvrđeno je da se predloženi propis odnosi na definisanje administrativne, pravne, finansijske, i druge aspekte angažovanja u toku realizacije aktivnosti u okviru "Adrion inicijative", kao i utvrđivanje odgovornosti strana i učesnika, bezbjednost i povjerljivost, primjena, trajanje i prestanak važenja.

U tekstu Izvještaja o sprovedenoj analizi procjene uticaja propisa u dijelu procjene fiskalnog uticaja, navodi se da su za implementaciju predmetnog Sporazuma potrebna izdvajanja finansijskih sredstava iz Budžeta Crne Gore u 2026. godinu u iznosi 29.872,00€. Nadalje, kako se navodi potrebna finansijska sredstva za predmetne namjene u navedenom iznosu planirana su Zakonom o budžetu Crne Gore za 2026. godinu kod Ministarstva odbrane (organizacioni kod 40401), u okviru aktivnosti Vježbe (programski kod 13 029 004 002), na sljedećim izdacima: 4141 - Službena putovanja u iznosu od 2.372,00€, 4149 - Ostale usluge u iznosu od 4.275,00€, 4135 - Rashodi za gorivo u iznosu od 15.000,00€ i 4318 - Ostali transferi pojedincima u iznosu od 8.225,00€. Implementacijom Tehničkog aranžmana ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze, i nije predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteci finansijska obaveza.

Shodno navedenom, a imajući u vidu da su finansijska sredstva planirana Zakonom o budžetu Crne Gore za 2026. godinu, Ministarstvo finansija sa aspekta budžeta, nema primjedbi na Predlog

tehničkog aranžmana između Ministarstva odbrane Republike Albanije i Ministarstva odbrane Republike Hrvatske i Ministarstva nacionalne odbrane Republike Grčke i Ministarstva odbrane Republike Italije i Ministarstva odbrane Crne Gore i Ministarstva odbrane Republike Slovenije u pogledu razvoja "Adrion inicijative"

S poštovanjem,

MINISTAR
mr. Novica Vuković

TEHNIČKI ARANŽMAN**IZMEĐU****MINISTARSTVA ODBRANE REPUBLIKE ALBANIJE**

|

MINISTARSTVA ODBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

|

MINISTARSTVA NACIONALNE ODBRANE REPUBLIKE GRČKE

|

MINISTARSTVA ODBRANE REPUBLIKE ITALIJE

|

MINISTARSTVA ODBRANE CRNE GORE

|

MINISTARSTVA ODBRANE REPUBLIKE SLOVENIJE**U POGLEDU****RAZVOJA ADRIAN INICIJATIVE****- ..... 2026 -**

UVOD

Ministarstvo odbrane Republike Albanije, Ministarstvo odbrane Republike Hrvatske, Ministarstvo nacionalne odbrane Republike Grčke, Ministarstvo odbrane Republike Italije, Ministarstvo odbrane Crne Gore i Ministarstvo Republike Slovenije, u daljem tekstu „učesnici“:

uzimajući u obzir Sjevernoatlantski ugovor potpisan u Vašingtonu, 4. aprila 1949. godine;

uzimajući u obzir odredbe Sporazuma između strana Sjevernoatlantskog ugovora o statusu njihovih snaga (NATO SOFA, 1951.);

uzimajući u obzir odredbe Ankonske deklaracije (19-20. maj 2000. godine)

uzimajući u obzir Tehnički sporazum između država učesnica u vezi sa uspostavljanjem ADRION pomorskih snaga na poziv, iz 2015. godine;

uzimajući u obzir odredbe Tehničkog aranžmana između država učesnica u vezi sa saradnjom između njihovih mornarica u oblasti pomorske bezbjednosti, iz 2015. godine;

uzimajući u obzir Zapisnik sa drugog sastanka načelnika mornarica ADRION-a, održanog u okviru 11. Simpozijuma o regionalnoj pomorskoj moći u Veneciji (Italija), 19. oktobra 2017. godine, koji upućuje Upravljačku grupu ADRION-a na dalje djelovanje;

uzimajući u obzir odredbe koncepta MC za operacije pomorske bezbjednosti (MC 0588), od 21. aprila 2011. godine;

uzimajući u obzir mandat i nadležnosti (ToR) ADRION inicijative iz 2012. godine;

ponovo potvrđujući punu podršku naših mornarica opredjeljenju odgovarajućih država u pogledu osnovnih principa ADRION inicijative, odnosno pružanja sigurnosti, sprovođenja zakona i situacione svijesti širom Jadransko-jonskog područja operacija (AOO);

uviđajući da unaprijeđena regionalna saradnja doprinosi političkoj i ekonomskoj stabilnosti te da, samim tim, djeluje u korist stanovništva država i njegovog prosperiteta;

odlučni da uspostave i održe interoperabilnu, adekvatno opremljenu, sertifikovanu, obučenu i evaluiranu pomorsku formaciju (naime, pomorske snage na poziv – OCMF);

prihvataju sljedeće aranžmane za reviziju/razvoj ADRION deklaracije.

ČLAN 1 Uvod

1. Učesnici, imajući u vidu napredak ostvaren tokom perioda od **20 godina** u klasterima Upravljačke grupe ADRION-a – administrativnom i operativnom – unaprijeđenim i prilagođenim kroz:

a. stečeno iskustvo i naučene lekcije iz aktivnosti pomorskih snaga na poziv (OCMF) **CAX/CPX¹** i **LIVEX²**;

b. regionalne ključne događaje (prihvatanje i sticanje punopravnog članstva u NATO savezu svih učesnika inicijative);

c. aktuelne i u bliskoj budućnosti predvidive izazove u oblasti bezbjednosti i sigurnosti unutar područja operacija (AOO) inicijative, kao i u njenom okruženju (sloboda plovidbe, migracioni tokovi, sigurnost i bezbjednost SLOCs {nadgledanje, uzbunjivanje, djelovanje}, saradnja u oblasti traganja i spasavanja, itd.);

d. pomorski položaj i zadaci Saveza u oblasti Sredozemnog mora (stalne pomorske snage – SNFs).

Učesnici prepoznaju potrebu da se ide dalje i – u tom cilju – obogate i izmijene, prema potrebi, svi relevantni dokumenti kako bi se na bolji način opisale i/ili uključile savremene i buduće potencijalne prijetnje.

ČLAN 2 Definicija

Za potrebe ovog Tehničkog aranžmana (u daljem tekstu „TA“), svi učesnici prihvataju da se ADRION OCMF (u daljem tekstu „OCMF“) identifikuju kao pomorske snage okupljene na poziv, koje objedinjuju ADRION pomorske jedinice, štabne elemente i specijalizovane kapacitete (npr. EOD³ timove).

ČLAN 3 Opseg

1. Ovaj TA predstavlja razvoj ADRION inicijative, pokrenut sticanjem punopravnog članstva u NATO savezu od strane svih ADRION učesnika od 2018. godine.

2. Učesnici prihvataju da je:

- Devetnaestogodišnji razvoj inicijative pružio vrijedna iskustva i doprinio uspješnom pristupanju svih učesnika NATO savezu.

- ADRION pruža mogućnosti za sprovođenje kombinovane obuke, seminara i vježbi. Ove aktivnosti ostaju komplementarne onima koje države sprovode na nacionalnom nivou i imaju dodatnu vrijednost u demonstriranju

¹ CAX/CPX: Vježba komandnog mjesta uz računarsku podršku

² LIVEX: Terenska vježba

³ EOD: Uništavanje eksplozivnih naprava

namjere ADRIION-a da podrži partnere, kao i u korišćenju šireg spektra sredstava i sposobnosti.

3. ADRIION inicijativa ima za cilj doprinos zajedničkoj politici među učesnicima u pogledu suprotstavljanja prijetnjama pomorske bezbjednosti u ADRIION području operacija (AOO) na kolaborativan, odlučan i efikasan način. Pored toga, inicijativa se fokusira na stvaranje temelja za bližu i strukturisaniju pomorsku saradnju u regionu. Dodatno, kako bi povećala svoj uticaj unutar Saveza, ADRIION će istražiti mogućnosti za saradnju sa drugim postojećim ili budućim NATO operacijama/aktivnostima koje se sprovode unutar granica ADRIION AOO ili su jednoglasno prihvaćene među učesnicima. Ipak, OCMF nisu zamišljene da zamijene snage/kapacitete razvijene pod okriljem NATO i/ili EU.

ČLAN 4

Cilj

1. U okviru ovog TA, novi okvir ADRIION inicijative pruža vrijedne mogućnosti za razmjenu informacija, poboljšanje situacione svijesti u pomorskom domenu i unapređenje interoperabilnosti. Pored toga, inicijativa doprinosi, gdje je to prikladno, izgradnji partnerskih kapaciteta kroz unapređenje sposobnosti mornarica članica da se suoče sa bezbjednosnim prijetnjama u pomorskom okruženju i da efikasno djeluju u okviru NATO doktrina, taktika i procedura.

2. U okviru ovog TA, ADRIION inicijativa ima za cilj razvoj sinergija, koordinacije i komplementarnosti između ADRIION aktivnosti i drugih aktivnosti koje sprovodi NATO ili druge međunarodne organizacije, a koje se odnose na ADRIION AOO.

3. Zadaci i aktivnosti obuke OCMF treba da budu u skladu sa zahtjevima Operacija pomorske bezbjednosti (MSO), kao što je opisano u MC 0588.

4. Zahtjevni zadaci koji proističu iz MSO zahtijevaju odgovarajuću edukaciju i obuku, što je primarno u nadležnosti svakog učesnika, ali i integrisan pristup radi održavanja prilagodljivih, fleksibilnih, kredibilnih i interoperabilnih snaga koje postižu visok nivo spremnosti, reagovanja i pojačanja.

5. Imajući u vidu da je osnovna i trajna svrha NATO-a da zaštiti slobodu i sigurnost svih svojih članica političkim i vojnim sredstvima, ovaj TA se fokusira na kvalitativno unapređenje zadataka i pomorskih sposobnosti OCMF. Ovo unapređenje predviđa ubrzanje zahtjeva za interoperabilnošću integrisanih pomorskih snaga koje će biti sposobne da se suoče sa izazovima u pogledu pomorske bezbjednosti u ADRIION AOO.

ČLAN 5

Predsjedavajući

Predsjedavajući Inicijative odnosi se na predsjedavajućeg Upravljačke grupe (SG), Operativne radne grupe (OWG) i komandanta snaga OCMF (FCDR) i, u skladu sa sposobnostima učesnika, na ADRIION vezu pri MARCOM-u, sve zajedno. Na taj način se ostvaruje cilj jedinstva komandovanja, u okviru ovlašćenja dodijeljenih državi predsjedavajućeg od strane SG inicijative. Raspodjela zadataka među učesnicima vrši se po rotacionom principu, jednom godišnje.

ČLAN 6 Organizacija i proces donošenja odluka

Strukturirana organizacija Upravljačke grupe (SG) i pripadajućih radnih grupa opisana je u mandatu ADRION-a (ToR), važećem u datom trenutku. Sve odluke koje se odnose na redovni raspored događaja/aktivnosti, zadatke i nivo angažovanja učesnika po događaju/aktivnosti u nadležnosti su SG. Stoga se SG sastaje jednom godišnje, a predsjedavajući postupa u skladu s odredbama člana 5.

ČLAN 7 Područje operacija

ADRION područje operacija (AOO) obuhvata područja Jadranskog i Jonskog mora (vidi Aneks A). Međutim, ADRION AOO može biti prošireno – od slučaja do slučaja – tako da obuhvati more pod nacionalnom jurisdikcijom učesnika kao i Centralni i Istočni Mediteran, uz prethodno političko odobrenje učesnika i uspostavljenu pravnu osnovu, ukoliko se to smatra neophodnim.

ČLAN 8 Nivo ambicije

U cilju obezbjeđivanja sposobnih OCMF, kao ključnog elementa u demonstriranju kredibilnih pomorskih sposobnosti, ADRION treba da postavi sljedeći nivo ambicije (LoA): **U duhu Ankonske deklaracije, ADRION inicijativa i njeni učesnici treba da imaju kapacitet i sposobnost da izvršavaju zadatke u vezi sa pomorskom bezbjednošću kao i da pružaju podršku svim drugim aktivnostima u okviru ADRION AOO (u skladu sa članovima 1, 3, 4, 6).**

ČLAN 9 Linije djelovanja

1. Linije djelovanja (LoEs) sprovode se radi ostvarivanja nivoa ambicije (LoA) ADRION-a. Dodatno, LoEs su neophodne kako bi se obezbijedile sposobne i kredibilne OCMF koje djeluju u okviru ADRION AOO u svrhu obuke i izvršavanja zadataka pomorske bezbjednosti. Takođe, OCMF treba da budu spremne da sarađuju kao integralni dio savezničkih snaga koje sprovode zadatke vezane za pomorsku bezbjednost, u odgovoru na prijetnje i izazove s kojima se suočavaju unutar ADRION AOO. ADRION LoEs su sljedeće:

a. Održavati postojeći nivo ambicije (LoA). OCMF treba da budu snažne, kredibilne i u potpunosti resursno opremljene, kako bi ispunile svoje zadatke kao cjelovita pomorska snaga ili kao integralni dio savezničkih pomorskih snaga koje djeluju u ADRION AOO (uz saglasnost učesnika na političkom nivou i uspostavljenu pravnu osnovu, ukoliko se to smatra neophodnim).

b. Obezbijediti kontinuiran prikaz pomorskog okruženja (RMP) ADRION AOO. Obezbjeđivanje minimalnog jezgra koje čine štabni oficiri iz redova učesnika koji će biti odgovorni za održavanje razmjene informacija između odgovarajućih pomorskih operativnih centara (MOCs), radi postizanja kontinuiranog prikaza pomorskog okruženja unutar ADRION AOO. U tom pogledu, upotreba sistema virtuelnog regionalnog pomorskog saobraćaja (V-RMTC) podstiče se kao primarno sredstvo za razmjenu svih operativnih informacija u vezi sa „bijelom slikom“.

c. Unaprijediti integraciju i interoperabilnost. Učesnici su obavezni da prate i primjenjuju NATO procedure kako bi se omogućila unaprijeđena integracija i interoperabilnost.

d. Obrazovanje, obuka, vježbe i evaluacija. Sredstva OCMF treba da budu spremna da odgovore na zadatke u vezi sa MSO. To uključuje zaštitu morskih linija komunikacije (SLOCs) i kritične infrastrukture (CI), energetska bezbjednost (ES), asimetrične prijetnje s kopna, suprotstavljanje hibridnim prijetnjama u pomorskom domenu, suprotstavljanje prijetnjama u sajber prostoru, izgradnju pomorskih kapaciteta, operacije pomorskog presretanja (MIO), borbu protiv širenja oružja za masovno uništenje (WMD), situacionu svijest u pomorskom domenu (MSA) i zaštitu životne sredine. Cilj ADRION OCMF je da, na godišnjem nivou, planiraju do dvije vježbe (LIVEX), uz dodatnu glavnu CPX obuku, radi potvrđivanja standarda interoperabilnosti, obuke i obrazovanja.

ČLAN 10

Aktivacija i deaktivacija OCMF

1. Aktivacija i deaktivacija OCMF biće planirana ili neplanirana/hitna, kako je opisano u nastavku. Proces generisanja snaga neće se primjenjivati na OCMF i OCMF neće biti podvrgnute ciklusima pripravnosti „Notice to move“, osim ako SG ne odluči drugačije.
2. Sastav OCMF formira se kroz procese Inicijalne planske konferencije (IPC) – Glavne planske konferencije (MPC) i Završne planske konferencije (FPC). IPC i MPC objedinjene su u jedan događaj tokom godišnjeg ADRION seminarara – OWG, dok se FPC poklapa sa ADRION LIVEX FPC.
3. Raspored aktivacije izrađuje se tokom godišnjeg ADRION seminarara. Na nivou OWG, učesnici predstavljaju svoja pomorska sredstva i osoblje dostupno za svaku planiranu aktivnost. Sve navedeno dostavlja se SG na odobrenje tokom ADRION seminarara i unosi u zapisnik seminarara.
4. OCMF će tokom planirane aktivacije uplovljavati u različite luke unutar ADRION AOO u cilju iskazivanja solidarnosti i jedinstva napora svih učesnika. Sredstva OCMF (pomorske jedinice, letjelice, EOD timovi, centri za obuku, itd.) obezbjeđuju učesnici i ona predstavljaju trenutnu raspoloživost snaga učesnika i dostupne finansijske resurse.
5. Planirano je da se OCMF aktiviraju jednom ili dva puta godišnje. Prva aktivacija će biti u okviru LIVEX-a koju svake godine organizuje drugi učesnik [kako je prihvaćeno na godišnjem sastanku Upravljačke grupe (SG)]. Potencijalna druga aktivacija može biti ili u vidu LIVEX-a ili u vidu formiranja pomorskih snaga koje, u kratkom vremenskom periodu, učestvuju u NATO aktivnostima u vezi sa pomorskom bezbjednošću u blizini ADRION AOO (primjenjuju se određeni preduslovi, uz odobrenje SG).
6. Aktivacija uključuje sljedeće osnovne korake: okupljanje snaga u odabranoj luci, fazu obuke u luci i planske aktivnosti, obuku za integraciju snaga na moru, posjetu luci radi evaluacije nakon aktivnosti i razmještaja snaga (po mogućnosti u luci u kojoj nije izvršeno okupljanje).

7. Svaki učesnik može zatražiti neplaniranu/hitnu aktivaciju OCMF u slučajevima pružanja pomoći u katastrofama ili humanitarne pomoći, uz saglasnost ADRION SG (u zavisnosti od političke odluke pojedinačnih država članica). Procedura prećutne saglasnosti neće se primjenjivati u procesu donošenja odluka. Takvi zahtjevi moraju biti podneseni putem nacionalnog lanca komandovanja. U tom slučaju, luku okupljanja OCMF odrediće ADRION SG (zajedno sa odlukom o hitnom aktiviranju OCMF), dok će ostale luke pristajanja (ukoliko situacija zahtijeva produženo angažovanje OCMF) biti u nadležnosti FCDR, u skladu sa operativnim potrebama. Ukoliko se vanredna situacija dogodi u oblastima izvan ADRION AOO, a posjete OCMF lukama zahtijevanju diplomatsko odobrenje, ti postupci ostaju u isključivoj nadležnosti pojedinačnih država.

8. Dodatno, u slučaju neplanirane/hitne aktivacije OCMF, komandant snaga i njegov štab biće odgovorni za pravovremeno planiranje i sprovođenje aktivnosti. Snage koje obezbijede učesnici mogu biti povučene radi nacionalnih potreba u bilo kojem trenutku, pri čemu će FCDR bit obaviješten najkraćim putem (npr. signal, elektronska pošta ili telefon), nakon čega slijedi zvanična korespondencija.

9. Očekuje se da će redovnija aktivacija OCMF unaprijediti interoperabilnost i povećati nivo spremnosti i sposobnost brzog reagovanja. U svakom slučaju, po završetku obima aktivnosti (LIVEX i/ili bilo koje druge aktivnosti, uključujući vanredne), OCMF će biti razmještene u skladu sa naredbama FDR.

ČLAN 11

Komandna struktura OCMF

1. Priroda OCMF ostaje nepromijenjena (aktivacija po pozivu, nepermanentno raspoređivanje). Stoga, neće biti uspostavljena stalna OHQ.

2. OCMF se stavlja pod komandu nadležnog oficira Mornarice jedne od država učesnica, koji djeluje kao FCDR. Dužnost FCDR se preuzima po nacionalnom ključu. Rotacija traje godinu dana, a primopredaja komande se vrši prilikom razmještanja snaga, u kontekstu deaktivacije OCMF. Nije predviđeno održavanje posebne ceremonije povodom primopredaje komande u luci. U vanrednim situacijama, struktura OCMF može biti prilagođena specifičnoj situaciji i trenutnim sposobnostima učesnika (neophodno je odobrenje SG).

3. Operativna komanda (OPCOM) i operativna kontrola (OPCON) OCMF ostaju u nadležnosti jednog učesnika, dok se FCDR-u delegira vršenje taktičke komande (TACOM). Tokom redovne aktivacije, ciljeve, zadatke i ograničenja utvrđuje SG povodom održavanja ADRION seminara i isti se upućuju FCDR-u putem Direktive o aktivaciji. Direktivu o aktivaciji³ izrađuje ADRION OWG i dostavlja je SG na odobrenje. Nacionalna ograničenja primjenjuju se u svim slučajevima aktivacije.

4. FCDR ima podršku malog multinacionalnog štaba koji čini Komandu snaga (FHQ) na određenoj pomorskoj jedinici i/ili na odgovarajućem komandnom mjestu. FCDR, putem svoje integrisane FHQ primjenjuje komandna ovlašćenja nad snagama. Takav štab može se smatrati isključivo dobrovoljnim nacionalnim doprinosom OCMF-u, čiji dio može imati dvostruku funkciju zajedno sa posadom komandnog broda, radi uštede resursa. Međutim, multinacionalnost štaba FCDR-a

---

³ Planiranu i neplaniranu

je izrazito poželjna, kada je to izvodljivo, kao vrijedno sredstvo za unapređenje interoperabilnosti.

ČLAN 12 **Vrste operacija**

1. Vrste operacija ili pojedinačni zadaci koji se dodjeljuju ili preuzimaju od strane OCMF uključuju, ali nisu ograničeni na: pomorsko prisustvo i nadzor, humanitarnu pomoć, pomoć u slučaju katastrofa, traganje i spasavanje, izgradnju kapaciteta, operativnu obuku u zadacima pomorske bezbjednosti. Ipak, osnovna funkcija snaga treba da bude postizanje RMP unutar AOO i dijeljenje istog sa državama ADRION-a i NATO-a. MSA je stoga preduslov za izvršenje gorenavedenih zadataka ili operacija.

2. ADRION inicijativa predviđa postepeno sticanje sposobnosti za sprovođenje MSO pod sljedećim uslovima: sprovođenje nadzora i patroliranja unutar ADRION AOO i razmjenu prikupljenih informacija u toku, i kao dio, planiranih ADRION (LIVEX) i/ili drugih aktivnosti povezanih sa MSO unutar ADRION AOO ili u njegovoj neposrednoj blizini, uz saglasnost učesnika i na osnovu uspostavljenog pravnog okvira, prema potrebi.

3. Zadaci MSO za koje OCMF treba da budu obučene, adekvatno obrazovane i sposobne da ih izvršavaju, definisani su u MC 0588. U cilju ispunjavanja zahtjeva i specifičnosti ADRION inicijative, ovi zadaci se sprovode u skladu sa odredbama relevantnog TA (o saradnji između odgovarajućih mornarica u oblasti pomorske bezbjednosti, maj 2015. godine), kako slijedi, u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom i u zavisnosti od nacionalnih ograničenja:

a. Podrška MSA. Gdje god da je moguće, sredstva OCMF koja mogu doprinositi MSA, a koja djeluju pod nacionalnom OPCON, treba da dijele podatke i/ili informacije, s ciljem unapređenja NATO RMP, sa drugim saveznicima i civilnim agencijama, prema potrebi i u skladu sa važećim bezbjednosnim politikama NATO-a.

b. Očuvanje slobode plovidbe. Ovaj zadatak MSO može zahtijevati vojne operacije radi podrške aktivnostima sprovođenja zakona u AOO. Obuhvata nadzor, patroliranje, pomorsko presretanje, raspoređivanje timova za sprovođenje zakona (LEDET) i, kada je odobreno, upotrebu sile (u skladu sa nacionalnim ograničenjima i ROE). Ključno za ove aktivnosti jeste shvatanje da OCMF moraju biti spremne i sposobne da djeluju u skladu sa principom slobodne plovidbe i da ga podržavaju u mirnodopskim uslovima.

c. Pomorska kontrola i presretanje. Sredstva dodijeljena za brze reakcije treba da, gdje god je moguće, budu sposobna za izvršenje čitavog spektra misija pomorske kontrole i presretanja. To može uključivati niz ključnih sposobnosti, uključujući upotrebu timova za prinudno ukrcavanje i pregled plovila, kao i angažovanje stručnjaka za hemijske, biološke, radiološke i nuklearne (CBRN) prijetnje radi pregleda sumnjivih plovila.

d. Suzbijanje širenja oružja za masovno uništenje (WMD). Treba osigurati spremnost da se spriječi transport i stavljanje u upotrebu oružja za masovno uništenje, uključujući sposobnost lociranja, identifikacije i osiguranja

nezakonitog CBRN materijala u tranzitu na moru. Ovaj zadatak će zahtijevati osnovnu sposobnost detekcije i identifikacije na plovidu. Međutim, proširena sposobnost za trenutnu podršku identifikaciji i osiguranju takvog potencijalno smrtonosnog materijala treba da bude dostupna operativnoj komandi, uključujući raspoloživa nacionalna sredstva.

e. Zaštita kritične infrastrukture⁴ (CI). Postoje ranjivosti CI u pomorskom okruženju, uključujući objekte energetske sigurnosti (platforme za naftu i gas na otvorenom moru, podmorske cjevovode i sl.). Podrška zaštiti CI pruža se na osnovu nacionalnog ili međunarodnog regionalnog zahtjeva i može obuhvatiti informacione operacije, nadzor i odvratanje, uključujući „odbranu područja“ određenih sredstava i čvorišta, kao i kontrolu pomorskih uskih grla. Planiranje i sprovođenje mogućih akcija i aktivnosti povezanih sa NATO MSO u podršci zaštiti CI biće u skladu sa principima i smjernicama za ulogu NATO-a u energetske bezbjednosti.

f. Doprinos razvoju pomorskih kapaciteta. ADRION inicijativa treba da podrži razvoj kapaciteta za pomorsku bezbjednost kao dio sveobuhvatnog pristupa utvrđenog u skladu sa Ankonskom deklaracijom.

4. Treba predvidjeti i buduću saradnju sa NATO Centrom za pomorski saobraćaj (NSC- MARCOM) i učešće u NATO vježbama „Saradnja i vođenje pomorskog saobraćaja“ / „Savezni globalni navigacioni informacijski sistem (NCAGS / AWNIS)“. Daljim korišćenjem funkcije NCAGS / AWNIS u Jadransko-jonskom području može se doprinijeti obezbjeđenju morskih komunikacionih linija (SLOCs) i podizanju situacione svijesti u okviru NATO-a.

ČLAN 13 Saradnja sa NATO (HQ MARCOM)

1. Bliža saradnja na operativnom nivou unutar NATO okvira ostaje jedan od ciljeva inicijative. U tu svrhu, bolja koordinacija sa MARCOM-om, na osnovu utvrđenog pravnog okvira i prema potrebi, treba da se predvidi kroz:

a. Moguće uključivanje osoblja MARCOM-a u aktivnosti OCMF (npr. ukrcavanje na komandni brod OCMF), kako bi se demonstrirala sposobnost ADRION-a da doprinese jačanju pomorskog položaja Saveza, kako je opisano u MARCOM-ovom Savezničkom pomorskom položaju⁵.

b. Moguće učešće OCMF u NATO operacijama i vježbama, blizu ili unutar ADRION AOO, gdje je to izvodljivo i održivo.

c. Uspostavljanje stalne pozicije ADRION oficira za vezu u HQ MARCOM. Ova pozicija može se godišnje dodjeljivati državama članicama ADRION-a koje imaju imenovane pripadnike u HQ MARCOM. Kako bi se izbjeglo dodatno angažovanje osoblja, ova pozicija će uglavnom biti obavljana paralelno sa dužnostima Nacionalnog višeg predstavnika koji je već stacioniran u HQ MARCOM.

d. Korišćenje NATO kurikuluma u oblastima obuke, pomorske bezbjednosti, operacija pomorske interdikcije, NAGS/AWNIS, hibridnog ratovanja, sajber ratovanja, upotrebe biometrije u operacijama sprovođenja zakona i sl, kao i

⁴ U skladu sa nacionalnim zakonodavstvom svakog učesnika.

⁵ Pomorske obuke, zaštita pomorskih komunikacionih linija, i brza pojačanja, hibridne prijetnje u pomorskom domenu i sajber prostoru.

NATO objekata za obuku u regionu (npr. NATO Centar za operativnu obuku u pomorskoj interdikciji – NMIOCT). Ovo će omogućiti sticanje sertifikovanog znanja, dalju integraciju i interoperabilnost snaga, te demonstrirati pomorski položaj ADRIION-a i posvećenost njegovim osnovnim principima, djelujući kao koherentan i posvećen regionalni subjekt pod sopstvenim insignijama. NATO infrastrukturu treba takođe koristiti za seminare, planiranja vježbi (ADRIION LIVEX, IPC-MPC-FPC) i kompjuterske simulacije (CAX), uz upotrebu postojećih simulatora.

ČLAN 14 **Bezbjednost informacija**

1. Sve informacije koje se razmjenjuju ili nastaju u vezi sa ovim TA korišće se, prenositi, čuvati i/ili obrađivati u skladu sa važećim nacionalnim zakonodavstvom i propisima učesnika.
2. Nacionalne povjerljive informacije razmijenjene između učesnika ovog TA biće tretirane u skladu sa važećim bilateralnim sporazumima. U odsustvu bilateralnih sporazuma, nacionalne povjerljive informacije mogu se razmjenjivati isključivo pod uslovima i u okviru Sporazuma između strana Sjevernoatlantskog ugovora o bezbjednosti informacija i njegovih aneksa.
3. Učesnici će osigurati da sve razmijenjene informacije budu korišćene isključivo u svrhe predviđene ciljevima i opsegom ovog TA.
4. Učesnici neće predavati nikakve informacije, dokumente ili podatke u vezi sa ADRIION inicijativom trećim stranama bez prethodne pisane saglasnosti svih učesnika ADRIION-a.
5. Informacije, dokumenti i podaci, bilo primljeni ili razmijenjeni kroz sve aktivnosti u okviru ADRIION inicijative, neće se koristiti protiv bilo kojeg od učesnika.

ČLAN 15 **Pravni aspekti**

1. NATO SOFA reguliše sva pitanja statusa snaga u vezi sa implementacijom ovog TA.
2. Svi zahtjevi koji proisteknu iz implementacije ovog TA biće rješavani u skladu sa članom VIII NATO SOFA. Bilo kakvi sporovi u vezi sa tumačenjem ili primjenom ovog TA rješavaće se konsultacijama između učesnika.

ČLAN 16 **Stupanje na snagu, izmjene i dopune, važenje i povlačenje**

1. Ovaj TA će biti potpisan od strane svih učesnika i stupiće na snagu na datum posljednjeg pisanog obavještenja kojim svaki učesnik obavještava druge učesnike da su svi neophodni unutrašnji pravni postupci, potrebni za stupanje na snagu, završeni. TA će važiti deset (10) godina, a zatim se obnavljati na period od deset (10) godina, osim ako se učesnici ne dogovore drugačije.
2. Ovaj TA može biti dopunjen, izmijenjen ili okončan pisanim putem uz konsenzus učesnika.

3. Svaki učesnik može se povući iz ovog TA dostavljanjem pisanog obavještenja o povlačenju drugim učesnicima, šest mjeseci unaprijed. U tom slučaju, učesnik koji se povlači obavezan je da i dalje djeluje u skladu sa odredbama člana 14 (Bezbjednost informacija).

4. Kada ovaj TA stupi na snagu, Tehnički aranžman (TA) koji se odnosi na uspostavljanje ADRION pomorskih snaga na poziv, potpisan 23. oktobra 2015. godine, prestaje da važi. Odredbe drugih TA i dokumenata u vezi sa ADRION inicijativom ostaju na snazi u mjeri u kojoj su u skladu sa odredbama ovog TA. U suprotnom, primjenjivaće se odredbe ovog TA.

ČLAN 17 **Završne odredbe**

1. U okviru aktivnosti na moru opisanim u ovom TA, razmjena osoblja je u velikoj mjeri podržana i treba je sprovoditi kad god se ukaže povoljna prilika, radi unapređenja međusobnog razumijevanja i sveobuhvatnog poznavanja odgovarajućeg načina djelovanja („*modus operandi*“). Dok su na plovilu koje pripada drugom učesniku, osoblje se pridržava disciplinskih pravila i propisa koji važe na tom plovilu.

2. Učesnici ovog TA ne namjeravaju izazvati sukob između ovog TA i međunarodnog prava primjenjivog na svakog učesnika ili relevantnog nacionalnog prava svakog učesnika. Ukoliko takav sukob ipak nastane, primjenjivo nacionalno ili međunarodno pravo ima prednost nad ovim TA. Učesnik čije nacionalno zakonodavstvo ili obaveze prema međunarodnom pravu budu zahvaćene, obavijestiće o tome ostale učesnike ovog TA, pisanim putem.

3. Radni jezik za svu komunikaciju i dokumentaciju u vezi sa ovim TA i aktivnostima ADRION inicijative je engleski jezik.

4. Svaki učesnik snosi sopstvene troškove za zajedničke aktivnosti proizašle iz sprovođenja ovog TA.

Potvrđujući gorenavedeno, niže potpisani predstavnici, ovlašćeni od svojih nadležnih organa, potpisali su ovaj Tehnički aranžman u šest istovjetnih primjeraka.

Done at XXXXXXXX on XX XXXXXXXX

ZA
MINISTARSTVO ODBRANE
REPUBLIKE ALBANIJE
Načelnik pomorskih snaga Republike
Albanije

ZA
MINISTARSTVO ODBRANE
REPUBLIKE HRVATSKE
Komandant Mornarice Republike
Hrvatske

ZA
MINISTARSTVO NACIONALNE
ODBRANE
REPUBLIKE GRČKE
Načelnik Generalštaba Mornarice
Republike Grčke

ZA
MINISTARSTVO ODBRANE
REPUBLIKE ITALIJE
Načelnik Mornarice Republike Italije

ZA
MINISTARSTVO ODBRANE
CRNE GORE

ZA
MINISTRSTVO ODBRANE
REPUBLIKE SLOVENIJE
Komandant mornaričkog odreda

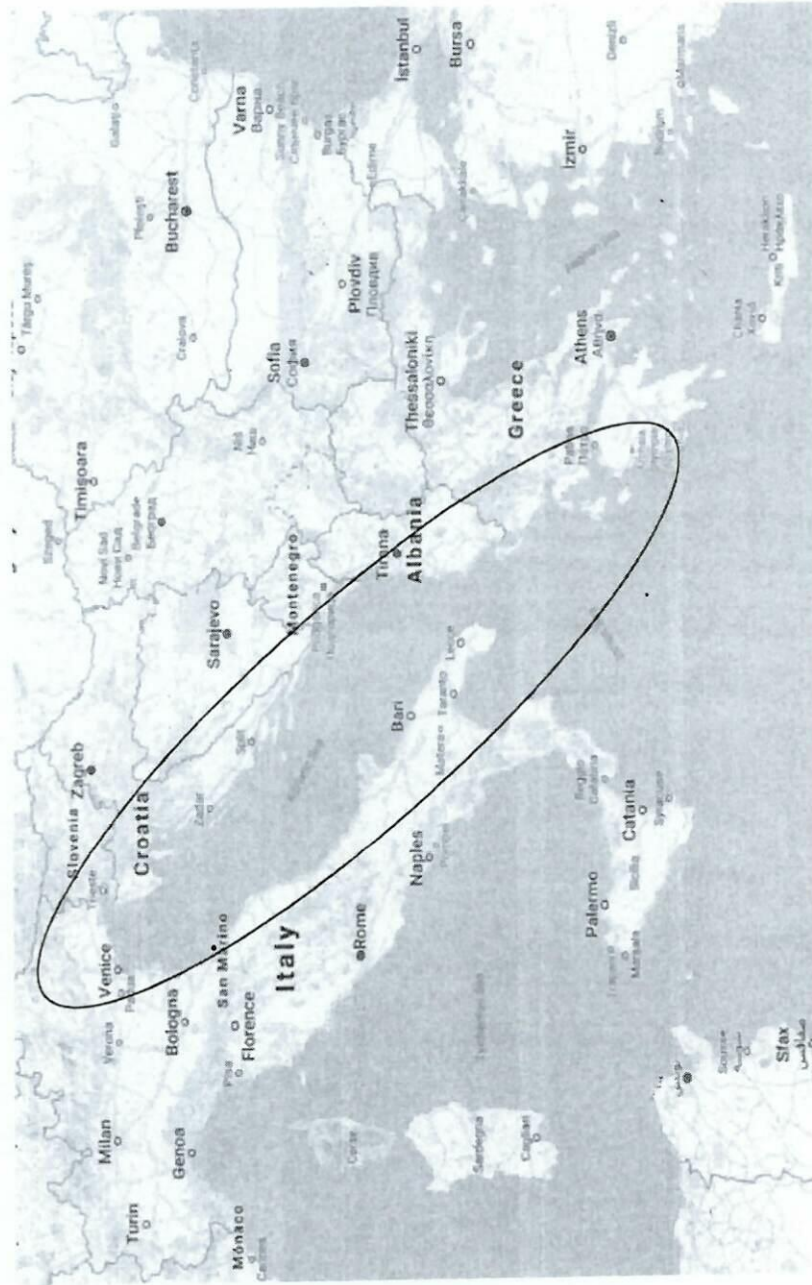

ANEKSI:

A: Okvirno područje operacija ADRION-a

ANEKS A
Tehničkog aranžmana
U vezi sa razvojem
ADRION inicijative

Okvirno područje operacija ADRION-a

Jadransko i Jonsko more posmatraju se u skladu sa granicama definisanim na str. 17 publikacije IHO „Granice okeana i mora“ (Specijalna publikacija br. 28, treće izdanje, IP, 53)

TECHNICAL ARRANGEMENT

AMONG

THE MINISTRY OF DEFENCE OF THE REPUBLIC OF ALBANIA

AND

THE MINISTRY OF DEFENCE OF THE REPUBLIC OF CROATIA

AND

THE MINISTRY OF NATIONAL DEFENCE OF THE HELLENIC REPUBLIC

AND

THE MINISTRY OF DEFENCE OF THE ITALIAN REPUBLIC

AND

THE MINISTRY OF DEFENCE OF MONTENEGRO

AND

THE MINISTRY OF DEFENCE OF THE REPUBLIC OF SLOVENIA

REGARDING

THE EVOLUTION OF THE ADRION INITIATIVE

INTRODUCTION

The Ministry of Defence of the Republic of Albania, the Ministry of Defence of the Republic of Croatia, the Ministry of National Defence of the Hellenic Republic, the Ministry of Defence of the Italian Republic, the Ministry of Defence of Montenegro and the Ministry of Defence of the Republic of Slovenia, hereinafter referred to as "the Participants":

taking into account to the North Atlantic Treaty signed in Washington on 4 April 1949;

taking into account the provisions of the Agreement between the Parties to the North Atlantic Treaty Regarding the Status of their Forces (NATO SOFA, 1951);

taking into account the provisions of The Ancona Declaration (19-20 May 2000)

taking into account the Technical Arrangement among the States Participants Concerning the Constitution of the ADRION On Call Maritime Force, 2015.

taking into account the provisions of the Technical Arrangement among the States Participants Concerning the Cooperation Between the Respective Navies in the Field of Maritime Security, 2015.

taking into account the provisions of the Minutes of the 2nd ADRION Chiefs of Navies' meeting in the 11th Regional Seapower Symposium Venice (Italy), October 19th, 2017 that directed the ADRION Steering Group to further action;

taking into account the provisions of MC Concept for NATO Maritime Security Operations (MC 0588), dated 21 April 2011.

taking into account the ADRION Initiative Terms of Reference (ToRs), dated on 2012.

reaffirming our Navies' full support to the respective States' commitment regarding the fundamental principles of the ADRION initiative i.e. providing safety, law enforcement and situational awareness across the Adriatic-Ionian Area of Operations (AOO);

realizing that enhanced regional cooperation fosters political and economic stability, and thus, act in benefit of the states' population and its prosperity;

determined to establish and sustain an interoperable, adequately equipped, certified, trained and evaluated maritime enabling formation (namely the On Call Maritime Force - OCMF);

accept the following arrangements for the revision / evolution of ADRION Declaration Statement.

SECTION 1 Introduction

1. The Participants, having achieved the progress throughout the period of **20 years**, in the ADRION Steering Group clusters – administrative and operational – augmented and modulated by:

a. the experience earned and lessons learned from OCMF **CAX/CPX¹** and **LIVEX²** activities;

b. the regional milestone events (endorsement and full NATO membership of all Participants in the initiative);

c. the current and near-to-foreseeable future safety and security challenges within the initiative's Area Of Operation (AOO), as well as the area surrounding it (freedom of navigation, migration flows, safety and security of SLOCs {monitoring, alerting, acting}, Search and Rescue cooperation, etc);

d. the Alliance's maritime posture and tasking in the Mediterranean Sea (Standing Naval Forces - SNFs).

The Participants recognize the need to move forward and – to that end – enrich and amend, as deemed necessary, all the relevant documents to better describe and/or include contemporary and future potential threats.

SECTION 2 Definition

For the purpose of this Technical Arrangement (hereinafter referred to as "TA"), all Participants accept in identifying the ADRION OCMF (hereinafter referred to as "OCMF") as the naval force assembled on call which brings together ADRION Naval Units, Staff elements and specific niche capabilities (e.g. EOD³ teams).

SECTION 3 Scope

1. This TA constitutes an evolution of the ADRION Initiative, triggered by the full NATO membership achieved by all ADRION Participants as of 2018.

2. The Participants accept that:

- The 19-year development of the Initiative offered valuable experience and contributed to the successful accession of all Participants to NATO Alliance.

- ADRION provides the opportunities for conducting combined training, seminars, and exercises. These activities remain complementary to what nations conduct on a national level and have the added value of demonstrating ADRION's intention to support partners and of drawing on a wider set of assets and capabilities.

---

¹ CAX/CPX: Computer-Assisted Command Post Exercise

² LIVEX: Live Exercise

³ EOD: Explosive Ordnance Disposal

3. ADRION Initiative intends to contribute towards a common policy, among the Participants, on addressing threats of Maritime Security in ADRION AOO in a collaborative, decisive and effective manner. In addition, the Initiative focuses on setting the ground for a closer and more structured maritime cooperation in the region. Furthermore, in order to increase its footprint within the Alliance, ADRION will explore opportunities for collaboration with other existing or future NATO operations/activities conducted within the limits of ADRION AOO or as accepted unanimously among the Participants. However, OCMF is not intended to replace forces/capabilities developed under the aegis of NATO and/or EU.

SECTION 4

Aim

1. In the framework of this TA, the new framework of the ADRION Initiative offers valuable opportunities for exchanging information, developing maritime situational awareness, and improving interoperability. Furthermore, the Initiative contributes, where appropriate, to building partner capacity by improving the capabilities of the member-navies to address security threats in the maritime environment and to operate effectively within the provisions of NATO doctrines, tactics and procedures.

2. Under the framework of this TA, the ADRION Initiative aims to develop synergies, coordination and complementarity between ADRION activities and other activities carried out by NATO or other International Organizations referring to ADRION AOO.

3. The tasks and training activities of the OCMF should comply with the requirements of the Maritime Security Operations (MSO) as described in MC 0588.

4. The demanding tasks stemming from the MSO require proper education and training, which falls primarily under the national responsibility of each Participant, but also an integrated approach in order to maintain adaptable, flexible, credible and interoperable forces achieving high readiness, responsiveness and reinforcement.

5. As NATO's fundamental and enduring purpose is to safeguard the freedom and security of all its members by political and military means, this TA focuses on the qualitative improvement of the tasks and the naval capabilities of the OCMF. This evolution envisages accelerating the interoperability requirements for an integrated maritime force that will be capable of addressing Maritime Security challenges in ADRION AOO.

SECTION 5

Chair

The Chair of the Initiative refers to the chair of the Steering Group (SG), the Operational Working Group (OWG), and the OCMF Force Commander (FCDR) and, in accordance with Participants' capabilities, the ADRION liaison to MARCOM post, altogether. The purpose of unity of command will thus be served, under the authority granted to the chair nation by the initiatives' SG. Assignments among the Participants remain rotational on an annual basis.

SECTION 6 Organization and Decision-Making Process

The structured organization of the Steering Group (SG) and the related Working Groups are described in ADRION Terms of Reference (TOR), valid at the time. All decisions regarding the regular schedule of events/activities, the action items and the level of commitment of the Participants per event/activity are under the responsibility of the SG. Therefore, SG is assembled once per year and the Chair follows the provisions of Section 5.

SECTION 7 Area of Operations

ADRION Area of Operations (AOO) encompasses areas of the Adriatic and Ionian seas (see ANNEX A). However, ADRION AOO could be extended – on a case by case basis – to include the sea under the national jurisdiction of the Participants and Central and East Mediterranean, pending political approval by the Participants, and established legal basis, as deemed necessary.

SECTION 8 Level of Ambition

In order to ensure a capable OCMF, essential in demonstrating credible maritime capability, ADRION should set the following Level of Ambition (LoA): **With respect to the spirit of Ancona declaration, ADRION Initiative and its participants should have the capacity and ability to execute Maritime Security related tasks and support any other activities within ADRION AOO (as described in Sections 1, 3, 4, 6).**

SECTION 9 Lines of Effort

1. Lines of Effort (LoEs) are implemented in order to achieve ADRION Level of Ambition (LoA). Moreover, LoEs are needed to deliver a capable and credible OCMF operating within ADRION AOO for training and execution of Maritime Security tasks. Furthermore, OCMF should be prepared to collaborate as an integrated part of an Allied force conducting Maritime Security related tasks in response to threats and challenges faced within ADRION AOO. ADRION LoEs are the following:

a. Maintain the current Level of Ambition (LoA). The OCMF needs to be a robust, credible, and fully resourced force in order to fulfil its tasks as a complete maritime force or as an integrated part of an Allied maritime force operating in ADRION AOO (subject to Participants' consensus at the political level established legal basis, as deemed necessary).

b. Provide continuous Recognized Maritime Picture (RMP) of ADRION AOO. Ensuring a minimum core element formed by staff officers from the Participants that will be responsible to maintain the exchange of information between the respective Maritime Operations Centre (MOCs) for a seamless Recognized Maritime Picture (RMP) within ADRION AOO. To this regard the use of the Virtual Regional Maritime

Traffic (V-RMTC) System is encouraged as primary tool to share all the operational information related to the white picture.

c. Improve Integration and Interoperability. Participants are responsible to follow and implement NATO procedures in order to allow improved integration and interoperability.

d. Education, Training, Exercise, Evaluation. OCMF assets need to be ready to respond in MSO related tasks. These include protection of Sea Lines of Communication (SLOCs) and Critical Infrastructure (CI), Energy Security (ES), asymmetric threats from ashore, countering hybrid threats in the maritime domain, countering threats in cyberspace, Maritime Capacity Building, Maritime Interdiction Operations (MIO), fighting the proliferation of Weapons of Mass Destruction (WMD), Maritime Situational Awareness (MSA), and environmental protection. ADRION OCMF's aim is to schedule up to two exercises (LIVEX) in addition to a major CPX training activity to certify the interoperability, training and education standards, on an annual basis.

SECTION 10

Activation and Deactivation of OCMF

1. The OCMF activation and deactivation will be either scheduled or unscheduled/emergency as described below. Force Generation Process will not apply in OCMF and OCMF will not be subject to "Notice to Move" readiness cycles, unless otherwise decided by the SG.
2. OCMF composition is generated through Initial Planning Conference (IPC) – Main Planning Conference (MPC) and Final Planning Conference (FPC) processes. IPC and MPC are merged in a single event during annual ADRION Seminar -OWG while FPC coincides with ADRION LIVEX FPC.
3. The activation schedule is drafted during the annual ADRION Seminar. At the OWG level the Participants present their naval assets and staff available for each scheduled activity. All the above are submitted to the SG for approval, during the ADRION Seminar and included in the Seminar's minutes.
4. The OCMF during its scheduled activation will call in various ports in the ADRION AOO with the purpose to show the solidarity and unity of efforts of all Participants. The OCMF assets (naval units, aircrafts, EOD teams, training centres, etc.) are provided by the Participants and reflect Participants' current force availability and available financial resources.
5. OCMF will be scheduled to be activated once or twice per year. The first activation will be in the framework of a LIVEX organized by a different Participant each year [as accepted during the annual Steering Group (SG) meeting]. A potential second activation may be either as a LIVEX or as forming a maritime force participating, for a short period of time, in a NATO Maritime Security related activity, in the vicinity of ADRION AOO (certain preconditions apply, pending approval of the SG).
6. An activation includes the following basic steps: Force Assembly in a designated port, harbour training phase and planning activities, Force Integration

Training at sea, port visit for Hot-Wash Up and Force dispersal (preferably in a port different from the assembly one).

7. Any Participant may request an unscheduled/Emergency OCMF activation in cases of Disaster Relief or Humanitarian Assistance, pending on ADRION SG consensus (subject to political decision of individual Member States). Silence procedure will not apply in the decision making process. Such requests have to be submitted via the National Chain of Command. In this case, the OCMF assembly port will be decided by the ADRION SG (together with the emergency OCMF activation decision) while the rest of the port calls (if the situation requires extended OCMF involvement) will be on FCDR's discretion and according to operational needs. If the emergency situation takes place in areas outside of ADRION AOO and the port visits of the OCMF units require Diplomatic Clearance, those processes remain under individual national responsibility.

8. Furthermore, in case of unscheduled/emergency OCMF activation, Force Commander and his staff will be responsible for the timely planning and conduct of the activity. Forces provided by Participants may be withdrawn for national purposes at any time, informing the FCDR with the fastest means (i.e. signal, email, and phone) followed by an official correspondence.

9. The activation of the OCMF in a more regular manner is expected to enhance interoperability and increase the level of readiness and responsiveness. In any case, upon completion of the scope of the activity (LIVEX and/or any other activity, emergency) the OCMF will be dispersed in accordance with FCDR commands.

SECTION 11

OCMF Command Structure

1. The nature of OCMF remains unchanged (on call activation, non-permanent deployment). Therefore, no permanent OHQ will be established.

2. The OCMF is placed under the Command of a competent Navy Officer of one of the Participants who acts as FCDR. The FCDR rotates by nationality. The rotation lasts for a period of one year, with change of command taking place on the occasion of Forces' dispersal, in the context of OCMF deactivation. No special change of command ceremony is expected to take place in port. In emergency situation the structure of OCMF can be adapted according to the specific situation and Participants' current capabilities (SG approval is required).

3. OCMF Operational Command (OPCOM) and Operational Control (OPCON) remain to the single Participant while FCDR is delegated to exercise Tactical Command (TACOM). During regular activation, the objectives, tasks and caveats are decided by the SG on the occasion of the ADRION Seminar and will be addressed to the FCDR with Activation's Directive. The Activation's Directive⁴ is drafted by the ADRION OWG and submitted to the SG for endorsement. National caveats apply in all cases of activation.

4. The FCDR is supported by a small multinational staff, which constitutes the Forces' Headquarters (FHQ) on-board a designated naval unit and/or an appropriate command post. The FCDR via his integrated FHQ staff exercises

---

⁴ Scheduled and unscheduled

Command authority to the Force. Such staff may only be regarded as voluntary national contribution to the OCMF, part of which, may be double hatted with the Flagship crew in order to save resources. However, multi-nationality of FCDR's Staff is highly desirable, when feasible, as a valuable interoperability tool.

SECTION 12 Types of Operations

1. Types of operations or single tasks assigned or assumed by OCMF include but are not limited to: Naval Presence and Surveillance, Humanitarian Assistance, Disaster Relief, Search and Rescue, Capacity Building, Operational Training on Maritime Security Tasks. Nonetheless, the Force's principal function should be the achievement of a RMP within the AOO and disseminated to ADRION and NATO nations. MSA is thus a prerequisite for the execution of the above mentioned tasks or operations.
2. ADRION Initiative envisages to gradually be able to carry out MSO under the following provisions: the conduct of surveillance and patrolling within ADRION AOO, and the sharing of information gathered, in the course of, and as part of, scheduled ADRION (LIVEX) and/or other MSO-related activities within the ADRION AOO or adjacent to it, pending Participants' consensus and established legal basis, as deemed necessary.
3. The MSO tasks that OCMF should be trained on, properly educated and capable of handling, are determined in MC 0588. In order to fulfil the ADRION Initiative requirements and particularities, these tasks follow the provisions of the relevant TA (Concerning the Cooperation between the Respective Navies in the Field of Maritime Security, May 2015), as follows, in accordance with the national legislation and dependent on national caveats:
  - a. Support MSA. Where possible, OCMF assets, capable of contributing to MSA, operating under national OPCON, should share data and/or information aimed at enhancing the NATO RMP, with other Allies and civilian agencies as appropriate and in accordance with the provisions of the in force NATO security policies.
  - b. Uphold Freedom of Navigation. This MSO task may demand military operations to support law enforcement efforts in the AOO. It includes surveillance, patrol, maritime interdiction, deployment of Law Enforcement Detachments (LEDET) and, when authorized, the use of force (pending national caveats and ROE). Central to these efforts is an acknowledgment that OCMF must be ready and able to act in compliance with and support the principle of freedom of navigation, in peacetime.
  - c. Maritime Interdiction. Assets assigned for quick response actions should, where possible, be capable of carrying out the full range of interdiction missions. It may involve a number of essential interdiction competencies, including the use Opposed Boarding (Teams) Chemical, Biological, Radiological, Nuclear (CBRN) specialists to board suspect vessels.
  - d. Fight proliferation of Weapons of Mass Destruction (WMD). Be prepared to prevent the transport and deployment of weapons of mass destruction,

including the ability to locate, identify and secure illicit CBRN material transiting at sea. This task will require an on-board basic detection and identification capability. However, an extended capability to immediately support identification and securing of such potential deadly material should be within reach of the operational command, including available national assets.

e. Protect Critical Infrastructure⁵ (CI). CI vulnerabilities exist in the maritime environment including Energy Security installations (off-shore gas and oil platforms or pipelines etc.). Support to the protection of CI will be at a national or international regional request, and may encompass information operations, surveillance and deterrence, including "Area Defence" of specific assets and nodes, and control of maritime choke points. Planning and conduct of potential actions and activities related to NATO MSO in support of CI protection will be in compliance with principles and guidelines for NATO's role in Energy Security.

f. Contribute to Maritime Capacity Building. ADRION Initiative should support the development of maritime security capacity as part of a comprehensive approach set in accordance with the Ancona Declaration.

4. Future cooperation with the NATO Shipping Centre (NSC- MARCOM) and participation in NATO Co-operation and Guidance for Shipping / Allied Worldwide Navigational Information System (NCAGS / AWNIS) exercises should also be envisaged. Further exploiting the NCAGS / AWNIS function in the Adriatic-Ionian area will help to secure Sea Lines of Communication (SLOCs) and increase awareness, within NATO framework.

SECTION 13 Cooperation with NATO (HQ MARCOM)

1. Closer cooperation at operational level within NATO framework remains among the ambitions of the Initiative. To that end, a better coordination with MARCOM, upon established legal basis, as deemed necessary, should be envisaged by:

a. MARCOM's Staff potential involvement in the OCMF activities (i.e. embarkation on OCMF's flagship), in order to demonstrate ADRION's ability to contribute to the Alliance reinvigoration of its maritime posture, as described in MARCOM's Allied Maritime Posture⁶.

b. Possible OCMF's participation in NATO operations and exercises close or within ADRION's AOO when feasible and sustainable.

c. Establishment of a permanent ADRION Liaison Officer post in HQ MARCOM. That billet could be annually rotated among the ADRION member states that have appointed staff members in HQ MARCOM. In order to avoid extra manning, the position will be generally dual hatted with the National Senior Representative already posted in HQ MARCOM.

d. Making use of NATO's curricula in the fields of training, maritime security, Maritime Interdiction Operations, NCAGS/AWNIS, hybrid warfare, cyber

⁵ In accordance with each Participants' national legislation.

⁶ Maritime Training, Protection of Sea Lines of Communication and Rapid Reinforcement, Hybrid Threats in the maritime domain and Threats in Cyberspace

warfare, use of biometrics in law enforcement operations etc, and NATO training installations in the area (i.e. NATO Maritime Interdiction Operational Training Centre - NMIOTC), that will provide certified knowledge and further integration and interoperability among the forces. This will also demonstrate ADRION posture and commitment to its fundamental principles, acting as a coherent and committed regional-oriented body under its own insignia. The use of NATO infrastructure should also be pursued for seminars, exercise planning meetings (ADRION LIVEX, IPC-MPC-FPC) and CAX, with the employment of existing simulators.

SECTION 14

Security of information

1. All information exchanged or generated in connection with this TA, will be used, transmitted, stored and/or handled in accordance with the Participants' applicable national laws and regulations.
2. National classified information exchanged between the Participants of this TA will be handled in accordance with applicable bilateral agreements. In absence of bilateral agreements, national classified information can be exchanged only under conditions and within the scope of Agreement between the Parties to the North Atlantic Treaty for the Security of Information and its annexes
3. The Participants will ensure that all information exchanged, will be used only for the intended purposes within the objectives and the scope of this TA.
4. The Participants will not hand over any information, document or data related to ADRION Initiative to a Third Party without a prior consent in writing by all ADRION Participants.
5. The information, documents and data either received or exchanged through all the different activities within ADRION Initiative will not be used against any of the Participants.

SECTION 15

Legal consideration

1. NATO SOFA governs all issues of status of forces regarding the implementation of this TA.
2. All claims arising as a result of the implementation of this TA will be settled according to NATO SOFA Article VIII. Any disputes regarding the interpretation or application of this TA will be resolved through consultations between the Participants.

SECTION 16

Entry into force, Amendments, Validity and Withdrawal

1. This TA will be signed by all Participants and will enter into force on the date of the last written notification by which each Participant will inform the other Participants that all the necessary internal legal procedures, required for the entry into force have been completed. It will remain in force for ten (10) years and thereafter will be renewed for periods of ten (10) years, unless the Participants agree otherwise.

2. The present TA may be completed, modified or terminated in writing by consensus of the Participants.
3. Each Participant may withdraw from the present TA by giving all other Participants a prior six months written notice of withdrawal. In this case a withdrawing Participant is obliged to keep acting in compliance with the provisions of Section 14 (Security of information).
4. When this TA will enter into force, the Technical Arrangement (TA) concerning the Constitution of the ADRION On Call Maritime Force, signed on October 23rd 2015, will be terminated. The provisions of other TAs and documents regarding ADRION initiative will remain applicable as far as they are consistent with the provisions of this TA. Otherwise the provisions of this TA will prevail.

SECTION 17

Final Provisions

1. In the framework of the activities at sea described in this TA, the exchange of personnel is largely supported and should be pursued at any favourable occasion, in order to promote mutual understanding and extensive knowledge of the respective "*modus operandi*". While embarked on a vessel belonging to another Participant, personnel will adhere to the disciplinary rules and regulations in place on that particular vessel.
2. The Participants to this TA do not intend to cause a conflict between this TA and the international law applicable to each Participant or each Participant's relevant national law. Should such conflict nevertheless arise, the affected national or international law will prevail over this TA. The Participant to this TA whose national laws or obligations under international law are affected will notify the other Participants to this TA in writing.
3. Working language is English for any communication and documentation related to this TA and the ADRION Initiative activities in general.
4. Each Participant will cover its own expenses for mutual actions arising by the execution of this TA.

In witness whereof, the undersigned Representatives, duly authorized by respective Authorities have signed this Technical Arrangement in six originals.

Done at XXXXXXXX on XX XXXXXXXX

FOR THE
MINISTRY OF DEFENCE
OF THE REPUBLIC OF ALBANIA
The Chief of the Albanian Naval
Force

FOR THE
MINISTRY OF DEFENCE
OF THE REPUBLIC OF CROATIA
The Commander of the Croatian
Navy

**FOR THE
MINISTRY OF NATIONAL
DEFENCE
OF THE HELLENIC REPUBLIC**
The Chief of the Hellenic Navy
General Staff

**FOR THE
MINISTRY OF DEFENCE
OF THE ITALIAN REPUBLIC**

The Chief of the Italian Navy

**FOR THE
MINISTRY OF DEFENCE
OF MONTENEGRO**

**FOR THE
MINISTRY OF DEFENCE
OF THE REPUBLIC OF SLOVENIA**
The Commanding Officer of the
Naval Detachment

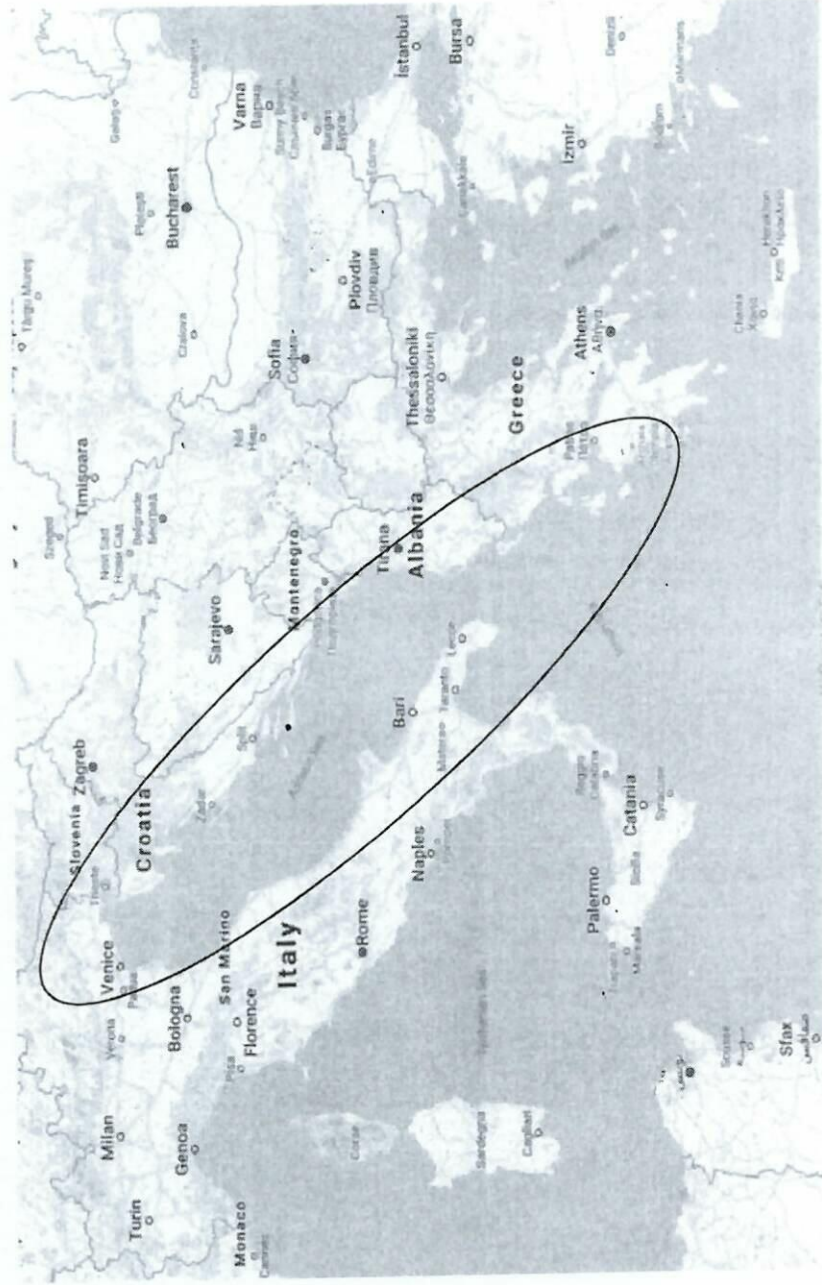

ANNEXES:

A: ADRION Indicative AOO

ANNEX A
to the
Technical Arrangement
Regarding the Evolution of
ADRION Initiative

ADRION Indicative AOO

Adriatic and Ionian Seas are regarded in accordance with the limits defined in pg. 17 of IHO Limits of Oceans and Seas
(Special publication No28 3rd edition IP53)

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA	
PREDLAGAČ PROPISA	
NAZIV PROPISA	Tehnički aranžman između Ministarstva odbrane Republike Albanije i Ministarstva odbrane Republike Hrvatske i Ministarstva nacionalne odbrane Republike Grčke i Ministarstva odbrane Republike Italije i Ministarstva odbrane Crne Gore i Ministarstva odbrane Republike Slovenije u pogledu razvoja „Adrion inicijative“.
1. Definisanje problema <ul style="list-style-type: none"> - Koje probleme treba da riješi predloženi akt? - Koji su uzroci problema? - Koje su posljedice problema? - Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri? - Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)? 	
<ul style="list-style-type: none"> - Predloženi akt reguliše međusobne obaveze i odgovornost učesnika i osoblja, kao i osnovne principe i aranžmane za logističku podršku tokom realizacije aktivnosti u okviru „Adrion inicijative“. - Predloženi akt ne razmatra uzroke problema. - Predloženi akt ne razmatra posljedice problema. - Predloženi akt ne razmatra subjekte koji mogu biti oštećeni. - Predloženi akt ne razmatra evoluiranje problema bez promjene propisa ("status quo" opcija) 	
2. Ciljevi <ul style="list-style-type: none"> - Koji ciljevi se postižu predloženim propisom? - Navedi usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo. 	
<ul style="list-style-type: none"> - Tehnički aranžman definiše administrativne, pravne, finansijske, i druge aspekte angažovanja u toku realizacije aktivnosti u okviru „Adrion inicijative“. - Istim se utvrđuju odgovornosti strana i učesnika, bezbjednost i povjerljivost, kao i primjena, trajanje i prestanak važenja. - Ovaj cilj je u potpunosti u skladu sa strateškim ciljevima Vlade Crne Gore. 	
3. Opcije <ul style="list-style-type: none"> - Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa). - Objasni preferiranu opciju? 	
<ul style="list-style-type: none"> - Tehnički aranžman omogućava regulisanje prava i obaveza zemalja potpisnica. - Zemlje koje ne potpišu Tehnički aranžman, neće imati pravo učešća na aktivnostima u okviru „Adrion inicijative“. 	
4. Analiza uticaja <ul style="list-style-type: none"> - Na koga će i kako će najvjerovatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne. - Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima). - Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti. - Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija. - Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera. 	
<ul style="list-style-type: none"> - Tehnički aranžman će regulisati prava i obaveze zemalja potpisnica. Nema vidljivih negativnih uticaja. - Potpisivanje Tehničkog aranžmana neće stvoriti troškove za građane i privredu. - Tehnički aranžman ne podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu, niti utiče na tržišnu konkurenciju. - Tehnički aranžman ne podrazumijeva procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera. 	
5. Procjena fiskalnog uticaja <ul style="list-style-type: none"> - Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu? - Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Objasni. - Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Objasni. - Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu? - Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteci finansijske obaveze? - Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore? - Objasni metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda. - Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Objasni. - Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa? - Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Objasni. 	

- Za implementaciju Tehnički aranžman između Ministarstva odbrane Republike Albanije, Ministarstva odbrane Republike Hrvatske, Ministarstva nacionalne odbrane Republike Grčke, Ministarstva odbrane Republike Italije, Ministarstva odbrane Crne Gore i Ministarstva odbrane Republike Slovenije u pogledu razvoja „Adriion inicijative“, potrebna su novčana sredstva u iznosu od 29.872,00 EUR;
- Novčana sredstva se obezbjeđuju jednokratno.
- Usvajanjem Tehničkog aranžmana ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze.
- Finansijska sredstva su obezbijeđena u tekućoj fiskalnoj godini. Sredstva su obezbijeđena po Programu 13 029 Vojska Crne Gore, Potprogramu 13 029 004 Obuka i vježbe, Aktivnost 13 029 004 002 Vježbe. U okviru ukupno odobrenih sredstava, za realizaciju navedenog Tehničkog sporazuma sredstva su odobrena po sledećim izdacima: 4141 – službena putovanja u iznosu od 2.372,00 EUR, 4149 –ostale usluge u iznosu od 4.275,00 EUR, 4135–rashodi za gorivo u iznosu od 15.000,00 EUR i 4318 - ostali transferi pojedincima u iznosu od 8.225,00 EUR.
- Potpisivanjem Tehničkog aranžmana nije predviđeno donošenje podzakonskih akata;
- Usvajanjem Tehničkog aranžmana neće se ostvariti prihod za Budžet Crne Gore;
- Obračun finansijskih sredstva izveden je na osnovu broja učesnika na aktivnostima kao i procijenjenih troškova;
- Nisu postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka;
- Tehnički aranžman upućuje se na mišljenje Ministarstvu finansija;
- Eventualne primjedbe ili sugestije će se naknadno uključiti, po dobijanju mišljenja od strane Ministarstva finansija.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- **Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.**
- **Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).**
- **Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.**

- Nije korišćena eksterna ekspertska podrška.
- Nije bilo javnih ili ciljanih konsultacija.
- Ne postoje predlozi i sugestije za izmjenu predloženog akta.

7: Monitoring i evaluacija

- **Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?**
- **Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?**
- **Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?**
- **Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?**

- Nema potencijalnih prepreka za realizaciju obaveza iz Tehničkog aranžmana.
- Poštovanje odredbi Tehničkog aranžmana rezultiraće ispunjenjem postavljenih ciljeva.
- Stepem primjene odredbi Tehničkog aranžmana određuje ispunjenje ciljeva.
- Ministarstvo odbrane i Generalštab Vojske Crne Gore biće zaduženi za praćenje primjene odredbi Tehničkog aranžmana.

Datum i mjesto:

24. 2. 2026. godine, Podgorica

Starješina:
MINISTAR
Dragan Krapović